

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa, tel.: 022 48 68 180, 48 68 190, faks: 0 22 48 68 100, e-mail: info@zbp.pl, www.zbp.pl
NIP: 526 000 09 91, PKO Bank Polski SA XV Oddział Centrum 02 1020 1156 0000 7202 0008 6215

Standard kwalifikacyjny – specjalizacja: „ANALIZA KREDYTOWA PODMIOTU GOSPODARCZEGO (SAK)”

A. OPIS STANDARDU:

Standard Kwalifikacyjny adresowany jest do analityków posiadających obszerny zakres wiedzy i kilkuletnie doświadczenie zawodowe. Standard przeznaczony jest dla:

- analityków banków uniwersalnych, spółdzielczych, specjalistycznych pracujących w departamentach kredytowych, wydziałach zajmujących się oceną ryzyka, szeroko pojętą analizą kredytową, finansowaniem przedsiębiorstw o różnych formach prawnych, oferowaniem produktów ryzyka, restrukturyzacją finansową,
- analityków firm leasingowych, factoringowych,
- analityków nadzoru finansowego – osób nadzorujących działalność kredytową w instytucjach finansowych, sektorze bankowym.

Założeniem Standardu jest weryfikacja i pogłębienie wiedzy, umiejętności, postaw, jakie powinien prezentować Specjalista, posiadający Certyfikat Związku Banków Polskich. Uzyskanie tytułu Specjalisty z zakresu *Analizy kredytowej podmiotu gospodarczego* stwarza perspektywę dalszego rozwoju zawodowego, wymaga bowiem dużej wiedzy merytorycznej, umiejętności i doświadczenia.

Proces certyfikacji wiedzy, umiejętności i postaw obejmuje trzy kolejne etapy: egzamin przeprowadzony przed komisją powołaną przez ZBP, ocenę umiejętności pracownika dokonywaną przez Pracodawcę i ocenę postaw pracownika weryfikowaną przez Pracodawcę.

Egzamin:

Celem egzaminu jest weryfikacja wiedzy i umiejętności, określonych w poszczególnych modułach zawartych w punkcie 1 Założeń Standardu. Egzamin obejmuje część pisemną i część ustną.

Część pisemna to test wielokrotnego wyboru z wielością odpowiedzi. Aby uzyskać zaliczenie pisemnego egzaminu wymagane jest 60% pozytywnych odpowiedzi (brak ujemnych punktów, odpowiedzi muszą być pełne, brak możliwości zaliczenia częściowych odpowiedzi).

Część ustna obejmuje katalog pytań weryfikujących nie tylko wiedzę ale i poziom posiadanych umiejętności przystępujących do egzaminu. Pytania są zgromadzone w 8 głównych grupach tematycznych. Katalog pytań jest otwarty. Na egzaminie uczestnik odpowiada na trzy wylosowane przez siebie pytania. Jedno z pytań dotyczy sprawdzenia wiedzy praktycznej. Przystępujący do egzaminu ma rozwiązać zadanie, zinterpretować wskaźniki, dane finansowe na bazie uproszczonych sprawozdań finansowych (tzw. „mini case’y”).

Ocena umiejętności pracownika dokonywana przez Pracodawcę

Z uwagi na specyfikę, rodzaj realizowanych zadań, zakres odpowiedzialności – Pracodawca przy ocenie umiejętności Analityka uwzględnia jego doświadczenie (zalecany staż pracy min. 3 lata praktyki bankowej), umiejętności poruszania się w obszarze analiz/ryzyka kredytowego, dopasowania produktów stosownie do potrzeb i profilu klienta, jakość i efektywność wykonywanej pracy. Aby dokonać rzeczowej oceny praktycznych umiejętności pracownika – Pracodawca wypełnia standardowy formularz, w którym przedstawia swoją ocenę.

Ocena postaw pracownika weryfikowana przez Pracodawcę

Pracodawca dokonuje oceny postawy pracownika, jego zaangażowanie, posiadaną świadomość biznesową, na standardowym formularzu, w którym przedstawia swoją ocenę postaw pracownika. Ocena umiejętności i postaw pracownika dokonywana przez Pracodawcę następuje po zaliczeniu ww egzaminu.

Pozytywny wynik z tych trzech etapów składa się na finalną ocenę, która upoważnia Pracodawcę do wystąpienia do Związku Banków Polskich o nadanie stopnia Specjalisty z zakresu analizy kredytowej podmiotu gospodarczego”.

B. ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE STANDARDU

W punkcie 1 przedstawione zostały najistotniejsze pojęcia i zagadnienia związane ze specyfiką pracy analityka. To kompendium wiedzy jest dość rozległe, jednak wiąże się z obecnymi wymogami, jakie stawiane są analitykom we współczesnej bankowości i sektorze finansowym. Ta wiedza powoduje, iż doświadczeni analitycy dysponują wysokimi umiejętnościami w wykonywaniu swej pracy, skutecznie realizują cele stawiane im przez pracodawcę, są świadomi swoich mocnych i słabych stron. Są to osoby, które potrafią poradzić sobie ze swoimi emocjami, nie boją się wyzwań, posiadają wysoką świadomość biznesową.

Punkty 2-3 to pozostałe umiejętności i postawy specjalisty oceniane przez samego Pracodawcę.

1. WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI SPECJALISTY – podstawowe zagadnienia, pojęcia, umiejętności – ujęcie modułowe. Przy poszczególnych modułach podane są procentowe wagi, które wskazują skalę znaczenia danego obszaru zagadnienia *(łącznie 85% plus 15% Elementy wiedzy ogólnobankowej, zgodnie z załącznikiem D do punktu B1)*. Weryfikacja wiedzy i umiejętności kandydata na Specjalistę dokonywana jest na podstawie egzaminu (część pisemna i ustna).

1) Analiza ekonomiczno-finansowa podmiotu gospodarczego/kredytobiorcy: 38%

- a. Formy prawne podmiotów gospodarczych:
 - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
 - mikroprzedsiębiorcy, małe i średnie przedsiębiorstwa
 - spółki osobowe, kapitałowe,
 - grupy kapitałowe,
 - jednostki samorządu terytorialnego (JST), fundacje, inne;
- b. Formy opodatkowania stosowane w Polsce: karta podatkowa, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, podatkowa książka przychodów i rozchodów, księgi rachunkowe, VAT, akcyza.
- c. Istotne elementy analizy ekonomicznej (jakościowej) – analiza rynku, otoczenia (wybrane czynniki makroekonomiczne), odbiorcy, dostawcy, cykl życia produktu, dywersyfikacja oferty produktowej itp.
- d. Sprawozdawczość finansowa wg Polskich Standardów Rachunkowości (PSR) i Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF) – wybrane elementy, podobieństwa i różnice.
- e. Analiza wskaźnikowa z uwzględnieniem podstawowych wskaźników rynku kapitałowego.
- f. Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej mikroprzedsiębiorców, małych i średnich firm sporządzających uproszczoną sprawozdawczość finansową.
- g. Ocena kondycji finansowej małych, średnich firm (MSP) sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z Ustawą o rachunkowości.
- h. Podstawowe aspekty w ocenie finansowej dużych podmiotów gospodarczych i grup kapitałowych – polskich, międzynarodowych w powiązaniu z spółkami zależnymi (działającymi na terenie Polski) w zakresie niezbędnym do oceny ryzyka.
- i. Ocena kondycji finansowej jednostek sektora publicznego (JST- miasta, gminy, uczelnie wyższe, fundacje).
- j. Ocena efektywności projektów inwestycyjnych – inwestycje rzeczowe, kapitałowe, istota biznes planu, analiz scenariuszowych, znaczenie właściwie określonej stopy dyskonta dla efektywności projektu inwestycyjnego.
- k. Wymiana informacji gospodarczych – systemy gromadzenia informacji: BIK, BIG, MIG, AMRON.

UMIEJĘTNOŚCI:

- potrafi scharakteryzować poszczególne formy prawne działalności gospodarczej przedsiębiorcy w Polsce – ich mocne i słabe strony;
- zna specyfikę funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorców, potrafi zidentyfikować związane z tym ryzyka, zakres odpowiedzialności właścicieli;
- zna formy opodatkowania przedsiębiorstw w powiązaniu ze sprawozdawczością finansową i wymogami prawnymi, potrafi dostrzec wzajemne zależności;
- potrafi przeprowadzić analizę SWOT kredytobiorcy, swobodnie porusza się po poszczególnych obszarach analizy ekonomicznej – ocena otoczenia ekonomicznego, ocena rynku, konkurencji, dostawców, odbiorców, specyfiki oferty produktowej klienta, strategii firmy, modelu rozwoju, itp.;
- potrafi wskazać czynniki ryzyka, na jakie najbardziej narażony jest oceniany podmiot gospodarczy
- potrafi znaleźć wzajemne powiązania i współzależności pomiędzy sprawozdaniami finansowymi sporządzanymi przez podmiot gospodarczy, wyselekcjonować obszary stosowania kreatywnej księgowości (tzw. „*dressing window*”);
- potrafi dokonać oceny kondycji finansowej klienta z grupy małych i średnich przedsiębiorstw sporządzających uproszczoną jak standardową sprawozdawczość finansową;
- potrafi ocenić ryzyko finansowania grupy kapitałowej w oparciu o skonsolidowane dane finansowe – zinterpretować wyniki, wskazać wzajemne zależności;
- potrafi zinterpretować dane finansowe, wskaźniki finansowe (analiza przyczynowo-skutkowa), wskazać obszary ryzyka w działalności podmiotu gospodarczego – wrażliwość na różnego rodzaju koszty, zmiany kursu walut itp.;
- posiada wiedzę z zakresu rodzajów inwestycji rzeczowych i finansowych;
- potrafi posługiwać się metodami oceny efektywności projektów inwestycyjnych ze szczególnym uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie,
- potrafi określić obszary ryzyka dla klienta jak i banku – w oparciu o analizy scenariuszowe, analizy wrażliwości sporządzane przy projektach inwestycyjnych;
- potrafi dokonać oceny bieżącej i perspektywicznej zdolności kredytowej podmiotu gospodarczego z uwzględnieniem wniosków z analizy jakościowej i ilościowej;
- potrafi korzystać z systemu wymiany informacji gospodarczej i międzybankowej przy wykorzystaniu biur informacji typu BIK, MIG, BIG.

2) Produkty ryzyka (bilansowe i pozabilansowe): 10%

- a. Kredyty bankowe: finansowanie bieżącej działalności – umowy wieloproduktowe (umożliwiające korzystanie przedsiębiorstwu z wielu produktów kredytowych i pozabilansowych m.in. kredyty, gwarancje, akredytywy),
- b. Finansowanie bieżącej działalności przedsiębiorcy: kredyty obrotowe, w rachunku bieżącym, leasing, factoring, dyskonto weksli, wykup wierzytelności, akredytywy
- c. Finansowanie inwestycyjne jako specyficzna forma finansowania podmiotu gospodarczego
 - inwestycje rzeczowe: project finance, a zwłaszcza projekty inwestycyjne z uwzględnieniem utworzenia specjalnej spółki celowej (SPV),
 - inwestycje finansowe – podstawowa wiedza z zakresu finansowania przejęć i akwizycji,
 - kredyty konsorcjalne;
- d. Produkty/instrumenty rynku finansowego:
 - Instrumenty rynku pieniężnego: bony skarbowe, certyfikaty, weksle itp.
 - Obligacje, akcje, certyfikaty inwestycyjne,
 - Instrumenty pochodne (bazowe): opcje, kontrakty terminowe (futures, forward, FRA), swapy procentowe, walutowe (IRS, CIRS), obligacje zamienne.
- e. Dotacje unijne, fundusze europejskie w finansowaniu działalności, projektów, inwestycji przedsiębiorcy.

UMIEJĘTNOŚCI:

- zna katalog bilansowych produktów ryzyka – szeroka gama kredytów bankowych;
- potrafić oszacować ryzyko banku związane z oferowaniem przedsiębiorcy pozabilansowych produktów obarczonych wyższym ryzykiem (gwarancje bankowe terminowe, bezterminowe, handlowe, celne, akredytywy);
- zna specyfikę produktów zabezpieczających ryzyko wahań kursów walut, towarowe jak i ryzyko stopy procentowej;

- potrafi wyodrębnić cechy charakterystyczne inwestycji finansowych jako produktów o podwyższonym stopniu ryzyka (złożoność i specyfika finansowanych transakcji);
- potrafi dopasować poszczególne produkty stosownie do rodzaju realizowanych transakcji handlowych krajowych jak i zagranicznych (gwarancje, akredytywy, dyskonto weksli, wykup wierzytelności, faktoring, forfaiting);
- potrafi wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy leasingiem a kredytem – długoterminowe źródła finansowania inwestycji podmiotu gospodarczego;

3) Zabezpieczenie prawne produktów ryzyka: 13%

- a. Rodzaje zabezpieczeń:
 - osobiste (poręczenia, gwarancje, awale, cesja wierzytelności itp.)
 - zabezpieczenia rzeczowe (zastaw na ruchomościach, papierach wartościowych, hipoteka na nieruchomości, przewłaszczenie ruchomości, blokada środków pieniężnych, papierów wartościowych itp.);
- b. System poręczeń i gwarancji (głównie dla MSP)
- c. wycena zabezpieczeń a skala akceptowalnego ryzyka (LtV, operaty szacunkowe, itp);
- d. monitoring zabezpieczeń prawnych produktów ryzyka.

UMIEJĘTNOŚCI:

- potrafi swobodnie poruszać się wśród szerokiej gamy zabezpieczeń prawnych produktów ryzyka – pogłębiona znajomość palety osobistych i rzeczowych zabezpieczeń prawnych i związanych z tym ryzyk dla banku i podmiotu gospodarczego;
- zna istotne elementy procesu wyceny zabezpieczeń w relacji do ich wartości nominalnej ze szczególnym uwzględnieniem wycen operatów szacunkowych ruchomości i nieruchomości, wycen papierów wartościowych (obligacje Skarbu Państwa, akcje firm notowanych na giełdzie papierów wartościowych, itp.)
- potrafi w ramach monitoringu zweryfikować jakość zabezpieczeń prawnych z zastosowaniem właściwych proporcji pomiędzy poziomem ekspozycji banku (wartość zadłużenia kredytowego, wierzytelności bankowych) a wartością zabezpieczeń;
- zna przepisy zewnętrznych regulatorów (KNF, NBP, Minister Finansów itp.) dotyczących ustanawiania specyficznych form zabezpieczeń: hipoteki na nieruchomości (m.in rodzaje hipotek, funkcjonowanie jednej hipoteki a kilka wierzytelności, dysponowanie opróżnionym miejscem hipotecznym), zastaw rejestrowy, zastaw na zasadach ogólnych.

4) Proces kredytowy: 3%

- a. System ocen wspierający analizę kondycji finansowej klienta – metody opisowe i punktowe (*tzw. credit scoring*) oceny ryzyka kredytowego, metody złożone – model Z-score (Wskaźnik Altmana), metody wewnętrznych ratingów zgodnie z NUK;
- b. Szacowanie maksymalnego poziomu zaangażowania banku, rodzaju oferowanych produktów obciążonych ryzykiem związanego z finansowaniem podmiotu gospodarczego.);
- c. Funkcjonowanie organów decyzyjnych w banku – zakres odpowiedzialności, kompetencje decyzyjne;
- d. Monitoring: sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, monitoring transakcji - system wczesnego ostrzegania itp.;
- e. Klasyfikacja ekspozycji banku, zasady tworzenia rezerw:
 - wg rozporządzenia Ministra Finansów,
 - w oparciu o wymogi MSR/MSSF
- f. Postępowanie banku w przypadku podmiotu gospodarczego, który utracił zdolność kredytową.
- g. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem Rekomendacji S – istota portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH).

UMIEJĘTNOŚCI:

- posiada wiedzę na temat rodzajów narzędzi wykorzystywanych do oceny kondycji finansowej podmiotu gospodarczego;
- zna podstawowy zakres działalności organów decyzyjnych banku w zakresie udzielania produktów ryzyka, określania poziomu akceptowalnego ryzyka dla banku – polityka kredytowa, komitety kredytowe, limity kredytowe;

- potrafi przeprowadzić monitoring kondycji finansowej klienta z uwzględnieniem elementów oceny jakościowej i ilościowej;
- zna przykłady sygnałów wczesnego ostrzegania i potrafi je skutecznie ograniczyć – wzmocnienie zabezpieczeń prawnych wierzytelności banku, dodatkowe warunki finansowania (finansowe i nie finansowe klauzule zabezpieczające/covenants);
- potrafi podjąć właściwe działania w przypadku klienta, który utracił płynność finansową i zdolność płatniczą;
- potrafi prawidłowo klasyfikować ekspozycje banku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów, MSR/MSSF, zna zasady tworzenia rezerw na ekspozycje nieregularne z uwzględnieniem pomniejszych rezerw celowych o wartość zabezpieczeń prawnych.

5) Restrukturyzacja finansowa, windykacja: 10%

- a. Przyczyny nieściągalności kredytów;
- b. Ocena kondycji finansowej przedsiębiorcy w świetle prowadzonej restrukturyzacji
- c. Formy restrukturyzacji wierzytelności bankowych:
 - ugoda cywilno-prawna (podpisanie nowego porozumienia pomiędzy bankiem a dłużnikiem, kapitalizacja odsetek, umorzenie kapitału, wzmocnienie zabezpieczeń)
 - zamiana wierzytelności na akcje, udziały, sprzedaż wierzytelności przez bank
 - postępowanie naprawcze jako specyficzna forma restrukturyzacji
 - postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu i likwidacyjne;

UMIEJĘTNOŚCI:

- potrafi zidentyfikować obszary ryzyka w działalności podmiotu gospodarczego (analiza ekonomiczno-finansowa), które powodują utratę płynności finansowej i zdolności płatniczej/kredytowej klienta, powstanie przyczyn nieściągalności kredytów
- potrafi podjąć działania prewencyjne – zniwelowanie ryzyka utraty części lub całości wierzytelności banku;
- potrafi wskazać czynniki ryzyka związane z formą zabezpieczenia prawnego i skutecznością egzekwowania wierzytelności banku;
- potrafi wskazać istotne elementy jakie powinny być zawarte w ugodzie cywilno-prawnej pomiędzy bankiem a podmiotem gospodarczym, którego wierzytelność jest restrukturyzowana;
- posiada wiedzę na temat różnych form restrukturyzacji finansowej wg przepisów prawa polskiego (rodzaje postępowania upadłościowego; zamiana lub sprzedaż wierzytelności);
- zna najważniejsze aspekty postępowania naprawczego

6) Dokumentacja kredytowa: 3%

- a. Kompetencje decyzyjne organów zarządzania w przedsiębiorstwie (zakres uprawnień i odpowiedzialności);
- b. Rodzaje umów kredytowych, umowy zabezpieczeń prawnych produktów ryzyka, listy gwarancyjne, awale na wekslach, oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji,
- c. Niestandardowe zapisy w treści umów kredytowych, gwarancyjnych, klauzule zabezpieczające (tzw. finansowe i nie finansowe covenants), mające na celu wyeliminowanie czynników ryzyka dla finansującego banku, umocnienie struktury finansowanej przez bank transakcji, dyscyplinowanie przedsiębiorcę do monitoringu swojej sytuacji finansowej w okresie kredytowania, korzystania z produktów ryzyka.

UMIEJĘTNOŚCI:

- Posiada umiejętność ograniczania ryzyka banku poprzez prawidłową weryfikację kompetencji decyzyjnych poszczególnych organów zarządzających klienta korporacyjnego (Zarząd, Rada Nadzorcza, Walne Zgromadzenie) związanych z zaciągnięciem zobowiązań finansowych, zakresu odpowiedzialności materialnej właścicieli – swobodne poruszanie się wśród aktów prawnych regulujących prawne aspekty działalności klienta (kodeks spółek handlowych, kodeks cywilny, KRS, prokury, pełnomocnictwa);
- Zna podstawowe rodzaje dokumentów kredytowych ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów umów kredytowych, umów dot. zabezpieczeń prawnych produktów ryzyka – eliminacja ryzyka operacyjnego;

7) Zarządzanie ryzykiem kredytowym – pomiar i kontrola ryzyka kredytowego (podstawowy zakres) - 6%

- a. Regulacje KNF w świetle regulacji Unii Europejskiej; postanowienia Basel III
- b. Postanowienia Nowej Umowy Kapitałowej (NUK), w tym metody wewnętrznych ratingów;
- c. Parametry kontroli ryzyka- podstawowe pojęcia PD, LGD, EAD;
- d. Modele oceny ryzyka kredytowego: modele ratingowe, modele scoringowe;
- e. Strategie zarządzania portfelem kredytowym, miary ryzyka: EL, współczynnik adekwatności kapitałowej, proces ICAAP – podstawowy zakres informacji
- h. Wewnątrzbankowe instrumenty kontroli i ograniczania ryzyka kredytowego (polityka kredytowa banku, regulaminy bankowe, instrukcja kredytowa, zarządzenia, pisma okólne).

UMIEJĘTNOŚCI:

- zna podstawowy katalog pojęć związanych z regulacjami unijnymi w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego, poziomu adekwatności kapitałowej (postanowienia NUK, Basel III, portfelowe miary ryzyka, proces ICAAP, itp);
- potrafi poruszać się po zewnętrznych regulacjach dot. zarządzania ryzykiem kredytowym w powiązaniu z wewnątrzbankowymi instrumentami ograniczania i kontroli ryzyka;
- zna w podstawowym zakresie modele oceny ryzyka kredytowego, modele wewnętrznych ratingów o różnym stopniu zaawansowania;

8) Zabezpieczające transakcje pochodne – jako transakcje wspierające zarządzanie ryzykiem w działalności podmiotu gospodarczego - podstawowy zakres wiedzy- 2%

- a. Określenie potrzeb klienta w zakresie korzystania z instrumentów pochodnych i jego rodzajów w oparciu o prowadzoną działalność, ryzyko transakcji spekulacyjnych;
- b. Zarządzanie ryzykiem walutowym, stopy procentowej, zmiany cen surowców i towarów,;
- c. Polityka zabezpieczeń -instrumenty ograniczające:
 - ryzyko walutowe: WTT, forwardy, opcje
 - ryzyko zmiany stopy procentowej: IRS
 - ryzyko zmienności cen surowców i towarów: KTT, SWAPy towarowe, opcje towarowe
 - transakcje zamiany stóp procentowych i walutowych: CIRS.

UMIEJĘTNOŚCI:

- potrafi określić rodzaje ryzyka w działalności klienta - walutowe (FX), ryzyko zmiany stopy procentowej (IR), towarowe i inne;
- potrafi określić pozycję klienta dla każdego typu ryzyka (np. pozycja netto dla ryzyka walutowego);
- potrafi ocenić poprawność zarządzania ryzykiem rynkowym przez klienta w kontekście stosowanej przez niego polityki zabezpieczeń;
- zna w podstawowym zakresie paletę produktów/instrumentów pochodnych zabezpieczających;

2. POZOSTAŁE UMIEJĘTNOŚCI SPECJALISTY- aspekt praktyczny. Weryfikację umiejętności analityka -Pracodawca (bank/instytucja finansowa) dokonuje przy wykorzystaniu arkusza oceny umiejętności i postaw niezbędnych do uzyskania stopnia zawodowego: Specjalista Analizy kredytowej podmiotu gospodarczego. Arkusz jest załącznikiem do wniosku o nadanie stopnia zawodowego Specjalisty Bankowego, przesyłanego przez pracodawcę do ZBP. Arkusz odnosi się do poniższego katalogu umiejętności, jakie powinien posiadać specjalista.

- 1) praktyczna umiejętność oceny ryzyka podmiotu gospodarczego w zależności od formy prawnej działalności i określenie rodzaju współpracy banku z klientem;
- 2) potrafi zweryfikować informacje, dane finansowe otrzymane od przedsiębiorcy – umiejętność selekcji informacji finansowych i nie finansowych, danych liczbowych, umiejętność wskazania współzależności, wzajemnych powiązań;
- 3) potrafi korzystać z międzybankowej informacji gospodarczej – wykorzystanie BIK, MIG

- 4) potrafi korzystać z innych dostępnych źródeł informacji: informacje giełdowe, raporty roczne, opinie wywiadowni gospodarczych, opinie biegłych rewidentów;
- 5) potrafi dokonać weryfikacji dokumentów prawnych otrzymanych od klienta;
- 6) posiada praktyczną znajomość dokumentacji stosowanej przez Pracodawcę przy oferowaniu poszczególnych produktów ryzyka i sposobu ich zabezpieczeń;
- 7) potrafi rozpoznać potrzeby kredytowe klienta – określić poziom ryzyka jaki Bank może zaakceptować w przypadku finansowania podmiotu gospodarczego przy wykorzystaniu narzędzi, arkuszy kalkulacyjnych stosowanych przez Bank/Pracodawcę;
- 8) potrafi zaproponować klientowi produkt obciążony ryzykiem adekwatny do jego potrzeb (kredyty bankowe, gwarancje, produkty finansowania handlu krajowego, zagranicznego);
- 9) potrafi zaproponować klientowi różne rodzaje instrumentów pochodnych aby ograniczyć jego ryzyko działalności (rynkowe, walutowe itp.);
- 10) potrafi dopasować zabezpieczenie prawne stosownie do poziomu ryzyka i rodzaju produktu ryzyka;
- 11) potrafi przygotować wniosek kredytowy i rekomendację dla komitetu kredytowego (staranność i wnikliwość prezentacji, umiejętność wyciągania i formułowania wniosków);
- 12) potrafi skompletować i sporządzić dokumentację kredytową z uwzględnieniem niestandardowych zapisów (m.in. finansowe i nie finansowe covenants, formy zabezpieczeń prawnych, obowiązki informacyjne klienta);
- 13) potrafi określić czynniki ograniczania ryzyka banku w oparciu o znajomość zasad polityki kredytowej banku (np. analiza ryzyka ekspozycji banku z punktu widzenia stopnia koncentracji portfela kredytowego –liczba klientów, poszczególne branże przemysłowe i rolnicze);
- 14) praktyczna znajomość wewnętrznych regulacji Pracodawcy dot.
 - a. stosowanych narzędzi do oceny i ograniczania ryzyka (modele ratingowe/scoringowe)
 - b. klasyfikacji wiarygodności banku
 - c. procesu kredytowego obowiązującego u Pracodawcy: procesowanie wniosku kredytowego, działalność komitetów kredytowych itp.
 - d. restrukturyzacji i windykacji należności banku;
- 15) w przypadku innych instytucji finansowych niż bank – ocena umiejętności pracownika adekwatna do wymogów tych instytucji.

3. POSTAWA – ponoszenie odpowiedzialności za realizację zadań Pracodawcy. Weryfikacja przez Pracodawcę (bank/instytucja finansowa) następuje w oparciu o arkusz oceny umiejętności i postaw niezbędnych do uzyskania stopnia zawodowego: Specjalista Analizy kredytowej podmiotu gospodarczego. Arkusz jest załącznikiem do wniosku o nadanie stopnia zawodowego Specjalisty Bankowego, przesyłanego przez pracodawcę do ZBP. Arkusz odnosi się do poniższego katalogu postaw, jakie powinien reprezentować specjalista.

- 1) utożsamianie się ze strategią, misją Pracodawcy,
- 2) posiadanie świadomości biznesowej, postrzeganie Pracodawcy jako jedna organizacja,
- 3) dbanie o wizerunek Pracodawcy,
- 4) sumienność w wykonywaniu powierzonych zadań, nie schematyczny sposób myślenia, dążenie do najlepszych rezultatów;
- 5) odpowiedzialność, przewidywanie konsekwencji swoich działań – podjętych decyzji,
- 6) właściwe zarządzanie własnym czasem, trafnie ustalone priorytety wykonywanych zadań z wykorzystaniem istniejących zasobów;
- 7) znajomość oferty produktowej – produkty ryzyka oferowane przez Pracodawcę;
- 8) rzetelność i obiektywizm w prezentacji analiz kredytowych, raportów oceniających, oceny ryzyka;
- 9) przestrzeganie tajemnicy bankowej, zachowanie poufności materiałów zwłaszcza tych otrzymanych od klienta korporacyjnego;
- 10) przeciwdziałanie procederowi wyłudzeń kredytów, oszustw kredytowych, prania pieniędzy;
- 11) dbanie o bezpieczeństwo informacji, przechowywanie danych – przestrzeganie wewnętrznych procedur Pracodawcy w tym zakresie;
- 12) zachowanie/utrzymanie dobrych relacji z klientem wewnętrznym (doradca klienta, pracownicy partnerskich wydziałów, departamentów) – budowanie atmosfery współpracy, wzajemna komunikacja, negocjacje, wypracowywanie konstruktywnych wspólnych rozwiązań;

- 13) utrzymanie dobrych relacji z klientem zewnętrznym – takt, kultura osobista (postawa, aktywne słuchanie, ubiór), umiejętność pozyskiwania informacji od klienta, zadawania trudnych pytań;
- 14) identyfikowanie sytuacji związanych z konfliktem interesów;
- 15) w przypadku innych instytucji finansowych niż bank – ocena postaw pracownika adekwatna do wymogów tych instytucji.

C. STANDARD – Literatura, akty prawne

- Prawo bankowe
- Ustawa o rachunkowości
- Kodeks spółek handlowych
- Kodeks cywilny
- Listy zastawne i banki hipoteczne
- Zalecenia KNF zwłaszcza w zakresie zarządzania i pomiaru ryzyka kredytowego
- rozporządzenia Ministra Finansów w zakresie rezerw celowych, form opodatkowania: karta podatkowa, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, podatkowa książka przychodów i rozchodów
- Nowa Umowa Kapitałowa, wymogi Basel III, CRDIV
- Dyrektywa Unii Europejskiej nr 2006/48/WE parlamentu Europejskiego i Rady z 14.06.2006 w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe
- Dyrektywa nr 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych
- akty prawne dot. ksiąg wieczystych, ustanawiania hipotek, zastawów.

D) Załącznik do części B1 Standardu SAK

Elementy wiedzy ogólnobankowej - podstawowa znajomość zagadnień z zakresu funkcjonowania krajowego i międzynarodowego rynku finansowego oraz instrumentów i instytucji finansowych, w szczególności zasad funkcjonowania banków w Polsce – waga 15%

1. Pieniądz w bankowości oraz instrumenty i polityka banku centralnego
 - 1) Powinien umieć zdefiniować, czym jest pieniądz i wymienić składniki podaży pieniądza
 - 2) Potrafi wyjaśnić przyczyny występowania mnożnika kredytowego (mnożnika kreacji pieniądza)
 - 3) Potrafi wskazać podstawowy cel działania NBP i zdefiniować główne funkcje NBP (bank emisyjny, bank banków, centralny bank państwa)
 - 4) Potrafi wymienić organy NBP i wskazać ich główne zadania oraz potrafi określić ich wpływ na działalność banków komercyjnych
 - 5) Potrafi opisać główne instrumenty finansowe NBP, które mają wpływ na działalność banków (operacje otwartego rynku, rezerwa obowiązkowa, operacje kredytowo-depozytowe)

2. Organizacja i zarządzanie bankiem komercyjnym
 - 1) Potrafi wskazać, jakie podstawowe akty normatywne regulują organizację, strukturę i zasady działania banków polskich (ustawa prawo bankowe, ustawa o NBP, ustawa o BFG, ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym, uchwały KNF, rekomendacje ostrożnościowe)
 - 2) Potrafi zdefiniować pojęcie banku i wskazać różnicę pomiędzy bankiem a innymi podmiotami działającymi na rynku usług finansowych oraz potrafi wskazać główne obszary działalności bankowej
 - 3) Potrafi wyjaśnić czym zajmuje się Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) oraz jaka jest jej rola w systemie bankowym
 - 4) Potrafi określić główne funkcje Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG)
 - 5) Potrafi scharakteryzować nową bankową architekturę unijną oraz zna jej główne filary (3 filary – (1) jednolita reguła ochrony depozytów, (2) instytucje (EBA, ESRB, EBC-SSM oraz mechanizm „single rule book”, (3) mechanizm uporządkowanej likwidacji banków,
 - 6) Potrafi określić zasady podejmowania działalności bankowej w Polsce
 - 7) Potrafi objaśnić podział banków:
 - a) dla celów nadzorczych wg KNF (banki komercyjne, banki spółdzielcze, oddziały instytucji kredytowych),
 - b) wg formy prawnej (banki państwowe, banki w formie spółek akcyjnych, banki spółdzielcze)
 - c) wg. charakteru działalności (uniwersalne, specjalistyczne, zrzeszające, lokalne itd.) oraz potrafi wskazać przykłady.
 - 8) Potrafi scharakteryzować podstawowe funkcje zarządzania bankiem, w szczególności dotyczące: planowania, organizacji, sprzedaży usług bankowych, motywowania, kontroli
 - 9) Potrafi zdefiniować podstawowe rodzaje ryzyka bankowego, określić jaki mają wpływ na działalność banku oraz wskazać przykłady
 - 10) Potrafi scharakteryzować główne funkcje jednostek organizacyjnych banku: (centrala, zarząd, pionery organizacyjne, ewentualne struktury regionalne, oddziały i filie biznesowe - bankowości detalicznej, korporacyjnej, inwestycyjnej, private banking, outsourcing) ze względu na ich wpływ na proces sprzedaży;
 - 11) Potrafi wyjaśnić ogólne zasady działania poszczególnych kanałów dystrybucyjnych banku i sposobów komunikowania się klientów z bankiem: oddziały i filie, placówki franczyzowe, agencje, obsługa internetowa, bankowość mobilna, obsługa telefoniczna - call center, bankomaty, wpłatomaty, pośrednicy);
 - 12) Potrafi wyjaśnić znaczenie podstawowych narzędzi zarządzania bankiem takich jak bankowe regulaminy i instrukcje oraz polityki w dziedzinie bezpieczeństwa (wyłudzenia, błędy operacyjne etc.);
 - 13) Potrafi opisać znaczenie kontroli wewnętrznej dla poprawy funkcjonowania poszczególnych jednostek organizacyjnych banku;

3. Operacje bankowe krajowe i zagraniczne

- 1) Potrafi wyjaśnić czym są czynności bankowe i potrafi wskazać przykłady czynności bankowych sensu stricto i sensu largo.
- 2) Potrafi zdefiniować i sklasyfikować operacje bankowe oraz wskazać różnicę pomiędzy czynnością bankową a operacją bankową
- 3) Potrafi opisać rodzaje rachunków bankowych
- 4) Potrafi przedstawić podstawowe zasady obowiązujące przy otwieraniu, prowadzeniu i zamykaniu rachunków bankowych
- 5) Potrafi wyjaśnić, czym jest tabela kursowa i tabela opłat i prowizji. Potrafi wskazać różnicę pomiędzy opłatą a prowizją.
- 6) Potrafi wskazać podstawowe kryteria systematyzacji produktów bankowych
- 7) Potrafi objaśnić specyfikę podstawowych zasad nowoczesnych (elektronicznych) rozliczeń i usług bankowych
- 8) Potrafi scharakteryzować podstawową strukturę i charakterystykę rozliczeń krajowych, zagranicznych i międzybankowych
- 9) Potrafi scharakteryzować karty płatnicze
- 10) Potrafi podać przykłady zagrożeń i przestępstw w systemie bankowym

4. Rachunkowość

- 1) Potrafi scharakteryzować specyfikę rachunkowości bankowej
- 2) Zna układ bilansu i rachunku wyników banku. Potrafi wskazać co wchodzi w zakres podstawowych pozycji bilansu i rachunku wyników i umie je interpretować.
- 3) Potrafi wyjaśnić różnicę pomiędzy sprawozdawczością finansową a sprawozdawczością zarządczą.
- 4) Potrafi wskazać instytucje, na potrzeby których bank sporządza raporty i sprawozdania.

5. Rynek pieniężny i kapitałowy

- 1) Potrafi wyjaśnić znaczenie rynku finansowego dla gospodarki oraz potrafi podzielić rynek finansowy i krótko opisać jego części składowe
- 2) Potrafi wyjaśnić pojęcia WIBOR, WIBID, LIBOR, LIBID
- 3) Umie podać charakterystyczne cechy papieru wartościowego
- 4) Potrafi wymienić najważniejsze rodzaje papierów wartościowych i wskazać podstawowe różnice pomiędzy nimi
- 5) Potrafi wyjaśnić czym są instrumenty pochodne, wskazać kilka przykładów i podać ich podstawowe znaczenie
- 6) Potrafi wyjaśnić pojęcia rynku pierwotnego i wtórnego oraz potrafi opisać krótko publiczną emisję papierów wartościowych
- 7) Potrafi dokonać porównania bankowości kredytowo-depozytowej i bankowości inwestycyjnej i wymienić kilka podstawowych funkcji bankowości inwestycyjnej
- 8) Potrafi wymienić najważniejsze instytucje rynku kapitałowego w Polsce
- 9) Potrafi opisać podstawowy cel działania giełdy i cechy charakterystyczne rynku giełdowego
- 10) Potrafi wskazać najważniejsze grupy inwestorów i opisać różne rodzaje inwestowania

6. Prawo w działalności bankowej

- 1) Potrafi przedstawić argumenty za tezą, że znajomość prawa jest konieczną umiejętnością w pracy bankowca
- 2) Potrafi wymienić cechy charakteryzujące podmioty gospodarcze oraz dokonać porównania poszczególnych rodzajów podmiotów gospodarczych
- 3) Potrafi opisać na czym polega ochrona konsumenta w banku

7. Informatyka bankowa

- 1) Potrafi określić zakres stosowania informatyki w banku
- 2) Potrafi opisać podstawowe zagrożenia wynikające z upowszechnienia technologii informatycznej w banku: kradzież pieniędzy, kradzież danych, pomyłki i błędy, destrukcja, hakerzy

3) Potrafi wskazać główne bazy danych funkcjonujące na rynku oraz wyjaśnić ich znaczenie dla działalności bankowej

8. Marketing bankowy

- 1) Potrafi wyjaśnić specyfikę marketingu bankowego
- 2) Potrafi wskazać podstawowe kryteria segmentacji klientów
- 3) Potrafi wymienić podstawowe instrumenty marketingu
- 4) Potrafi wskazać i opisać główne bariery w sprzedaży produktów bankowych

9. Etyka w banku

- 1) Potrafi wymienić podstawowe zasady Kodeksu Etyki Bankowej
- 2) Potrafi wskazać obszary zagrożeń i ryzyka etycznego
- 3) Potrafi podać przykłady konfliktu interesu